

Tekenen in de tijd 10

29 september-5 oktober 2019

In haar boek, dat dit jaar in het Nederlands verscheen als De kracht van betekenis: Hoe geef je zin aan je leven, raadt de Amerikaanse psychologe Emily Esfahani-Smith ons aan het streven naar geluk op te geven. Erik Borgman reflecteert op dit advies in relatie tot het Huis van Dominicus.

In plaats van op ons eigen geluk zouden wij ons volgens Esfahani moeten richten op een betekenisvol leven in dienst van het geluk van anderen. Vanuit haar eigen achtergrond – Estahani is afkomstig uit een Iraanse Soefi-familie – ontdekt zij hiermee een inzicht dat volop in het Nieuwe Testament te vinden is. ‘Wie zijn leven wil redden, zal het verliezen’, zegt Jezus, ‘maar wie zijn leven verliest om mij en de Goede Boodschap, zal het redden’ (Mc. 8,35; vgl. Mt. 10,39; 16,25; Lc. 9,24; 14,26 17,33; Joh. 12,25). De Goede Boodschap is hier dat God betrokken en barmhartige liefde is en wij redden ons leven – onze ziel, staat er in het Grieks, ons ware zelf – door op deze liefde te vertrouwen en haar te belichamen. Voor de middeleeuwse dominicaan en theoloog Thomas van Aquino was ‘geluk’ het doel van het mensenleven. Daar gaat het echter niet om welbevinden. Geluk bestaat volgens Thomas in het van betekenis zijn binnen het grote weefsel van alles wat bestaat en door God geschapen is, door God gedragen wordt en naar God op weg is.

Esfahani komt tot vier steunpilaren voor een betekenisvol leven: verbinding, gerichtheid, verhalen vertellen en transcendentie. Kort samengevat: wij krijgen betekenis omdat anderen ons nodig hebben en iets van ons verlangen, door op deze roeping in te gaan en haar concreet te maken. Wij zouden moeten vertellen wat we hierbij meemaken en beseffen dat we hiermee in dienst staan van iets dat groter is dan wij. Dit laatste geeft ons betekenis. De ondertitel van de Nederlandse vertaling is daarom ongelukkig. Het gaat juist niet om zin *geven* aan je leven, het gaat erom zin te *ontvangen* door in een groter geheel van betekenis te zijn. Daarbij zullen verlangens worden vervuld waarvan je niet wist dat je ze had. Andere, waarvan je dacht dat ze onvervreemdbaar bij jou horen, zullen nu juist niet vervuld worden. Dat zal dan echter ook niet meer zo van belang blijken. Om hiervoor open te staan, is het volgens Esfahani nodig het streven naar geluk op te geven.

De dominicanenorde is opgericht om zich in te zetten voor het heil van zielen en dominicanen willen zich laten gezegen door de zielenpijn van mensen. Toen wij op 13 september jl. in het Huis van Dominicus met betrokkenen spraken over de achtergronden van de hedendaagse *burn-out*-epidemie, bleek een belangrijke oorzaak te liggen in de gerichtheid op geluk en succes volgens de beelden die onze samenleving daarover rondpompt. Esfahani suggereert dat het zou helpen om als tegenwicht de vraag centraal te stellen: voor wie wil jij van betekenis zijn en hoe zou je daarmee kunnen beginnen? Wijd je daaraan toe, deel op de sportschool, in de kroeg, tijdens de lunch en op je *social media* wat je hierbij meemaakt. Wees dankbaar voor wat lukt en voel je van daaruit gedragen, ook bij wat niet lukt. Want je maakt deel uit van een gemeenschap van hoop. In een volgende ronde gaan we kijken hoe we deze steunpilaren voor een goed leven kunnen versterken.

Paus Franciscus heeft de aankomende oktobermaand uitgeroepen tot een bijzondere missiemaand. Het motto is: gedoopt en gezonden. Iedere gelovige is geroepen Jezus’ verkondiging voort te zetten in de Geest die Hij zendt. Deze Geest waait ook buiten de kerk waar zij wil en het komt erop aan haar te horen en zich door haar te laten aanblazen. Tot een bestaan dat betekenisvol is voor anderen, en zo ook voor onszelf.

Erik Borgman, lekendominicaan

voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus